

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

2 An hæc verba prædicta sint immutabilia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

protrahatur, & idem est in ablutione baptismi: cum primum enim est sufficiens ablutio, si forma integra sit prolata, perficitur sacramentum, & quicquid postea fit, non est de substantia sacramenti, nisi sit quæstio de nomine. Denique exemplum de confessione non est ad rem: quia materia sacramenti poenitentiae non est definita ad hæc vel illa peccata, sed est simpliciter confessio, vel omnium mortalium, quæ fuerint in conscientia poenitentis, vel venialium, quæ poenitens clauibus subiicere voluerit: & ideo quoad hoc definire tantam vel talem materiam, pendet partim ex conscientia, partim ex voluntate poenitentis: at vero forma sacramenti est certa, & definita ex institutione Christi.

Rel qua verba, que post pronon, mei, sequuntur sunt de necessitate præcepti Ecclesiæ

Adde vero vitimo, de necessitate præcepti Ecclesiastici esse, præsertim in Latina Ecclesia, vt omnia illa verba proferantur in consecratione sanguinis. Hæc est communis sententia, quæ probari potest; vel quia in re aliquo modo dubia, eligenda est via certior, cum sine incommodo possit fieri, vel certe, quia in re adeo graui, Ecclesiæ consuetudo & traditio habet vim præcepti: & iuxta hanc assertionem conantur aliqui exponere D. Thomam, quod solum intellexerit, illa verba esse de necessitate præcepti, & quodammodo de substantia formæ non formaliter, sed materialiter, quatenus relative proferuntur, & necessaria sunt ad narrandum integre verba Christi. Sed est dura expositio, & præter mentem D. Th. vt in commentario articuli dixi. Quocirca non existimo, iniuriam fieri D. Th. si propter multarum Ecclesiarum, & Liturgiæ authoritatem ab eius opinione discedamus, quam sine dubio ipse mutasset, si vel prædictas liturgias, vel aliarum Ecclesiarum usum agnouisset. Quod n. non agnouerit, signum est, quod nullam earum mentionem in articulo faciat. Vnde, cum aliis argumentis vtunque satisfaciatur: de hoc nihil dicit: nec inuenio, quid probabiliter responderi posset.

SECTIO II.

Verum hæc verba, Hic est calix sanguinis mei, sint essentialia & immutabilia.

Diximus, hanc formam esse simpliciter necessariam, superest, vt singulorum verborum eius rationem & immutabilitatem explicemus. Ex his autem quinque verbis tria sunt eiusdem rationis cum similibus verbis consecrationis formæ panis, scilicet, pronomen (hic) quod, vt supra diximus, potuisset in neutro poni, quamuis nunc propter consuetudinem Ecclesiæ, peccatum esset talem mutationem facere: item verbum (est) & pronomen (mei.) Hæc igitur explicata sunt ex dictis in præcedente disputatione.

Certum est posse loco horum verborum calix sanguinis poni tantum verbum sanguinis.

Solum ergo exponenda sunt illa verba: Calix sanguinis. Et primo dubium non est, quin loco illorum poni possit sola vox [sanguis] in recto, dicendo: Hic est sanguis meus: sicut Matthæus & Marcus dixerunt: quæ his verbis sufficienter significatur conuersio vini in sanguinem Christi. Et in sensu aliis æquivalente, vt iam dicam. Quocirca non immerito dubitari potest, cur Ecclesia Latina prætermisisset verbis Matthæi & Marci, quæ clariora erant, & sine figuris ac metaphoram continentibus. Videtur enim melius fuisse vti verbis propriis, tum propter maiorem claritatem, & vniuersitatem inter vtramque formam: tum, ne hinc sumerent occasionem hæretici metaphorice interpretandi cætera verba harum formarum. Sed in primis sufficit Romana Ecclesiæ authoritas, vt credamus, conuenientissimum fuisse, vti his verbis: deinde Paulus & Lucas nomē [calicis] posuerunt, & verisimile est. Petrus huiusmodi verba Romana Ecclesiæ tradidisse. Et congruentia adiungi potest,

quia illa vox proprie significat sanguinem, vt potabilem, & ita in voce [sanguinis] nulla est metaphora, & accommodata significatur, prout est sub altera specie huius sacramenti. Deinde vox [calix] quæ metonymice possit exponi, vt accipiat pro re contenta in calice, vt idem sit: calix sanguinis, quod, potus sanguinis, seu, sanguis in calice contentus, tamen hæc acceptio tam est vitata & frequens: vt omnino clara sit, & propria significationi æquiualeat: & hæc est communis expositio Theologorum cum D. Th. hic: & in Bonauent. 4. dist. 8. vbi Bonauent. 2. part. articulo 1. quæstione 2. Richard. artic. 3. quæstione 2. ad 5. Paludan. quæstione 1. Gabriel. lect. 52. in Canon. Anton. 3. part. titulo 13. capite 5. §. 4. Cauendum vero est, quod aliqui dicunt, calicem quidem sumi metonymice pro contento, non tamen pro sanguine, sed pro vino, vt sensus sit, Hoc est vinum sanguinis: id est, quod conuertitur in sanguinem. Nam hoc modo esset impropria, & in rigore falsa locutio in termino prolationis eius: esset enim affirmatiua propositio, de subiecto non suspiciente: quia tunc non est vinum, quod conuertendum est in sanguinem, sed tantum est sanguis, in quod conuersum est vinum. Vel, vt esset verbalis locutio, factum esset, tunc non esse factam conuersionem, quod falsum est. Item, verba in proprietate sumpta non habent illam significationem, sed voluntarie sic exponuntur. Probabile autem est, quod dixit Titelmus in expositione Canonis [calicem] proprie sumi pro vase ipso, vt sensus sit: Hoc est vas sanguinis mei [id est] continens meum sanguinem. Quæ expositio, quoad sensum coincidit cum prima illa, tñ prima est magis vitata, & accommodata modo loquendi. Sicut cum dixit Christus: Qui dederit calicem aquæ frigide &c. non est sensus, qui dederit vas continens aquam: non oportet dare ipsum vas ad obtinendum illud premium, sed aquam contentam in vase. Addit vero D. Th. quem alii sequuntur, retentum esse nomen calicis ad metaphorice significandam passionem, que per se preparatam vini consecrationem significatur. Quia nomine calicis solet in Scriptura passio significari, vt constat Matthæi 20. & Ioannis 6. quæ tamen metaphora ita intelligenda est, vt non excludatur alia significatio immediata, & quasi propria, & cum illa coniungatur.

Sed quæres, an nunc liceat mutare illa verba: Hic est calix sanguinis mei, in hæc, Hic est sanguis meus: constat enim, hanc non esse mutationem substantialem, tum quia multi Patres eam formam tradunt, vt etiam, quia apertissime significat consecrationem, & in re eundem habet sensum: vnde videri potest licita hæc mutatio, tum quia fere nulla est, tum etiam, quia verisimile est, Christum fuisse hac forma usum, vt ex Matthæo & Marco colligi potest. Nihilominus tamē in Ecclesia Latina non existimo, posse fieri hanc mutationem sine graui peccato, vt Soto, & alii affirmant, non solum propter scandalum, sed etiam propter Ecclesiæ consuetudinem & traditionem, à qua non licet in re tam graui discordare. At vero, si in Ecclesia Græca, vel in alia religione esset consuetudo vtendi illis verbis, sine vilo peccato posset obseruari. De Christi autem factio non satis constat, an ipse vilius fuerit vno, vel altero dicendi modo: quia in sacra Scriptura vterque habetur. Quamquam enim ipse alterutro tantum dicendi modo vilius fuerit, tamen cum idem sit sensus, salua historiarum veritate, potius illius factum vtroque modo referri: verisimile autem est, usum fuisse voce [calicis] quia præter Lucam & Paulum, traditio Apostolica hoc magis indicat.

Tandem quæres: Quid si mutatio fiat in illa verba Luc. Hic est calix noui testamenti in sanguine meo, vel, vt Paul. dixit, Hic calix noui testamenti est in meo sanguine? Aliquis n. videtur hæc mutationem substantialem, & illa verba non sufficere, quia non videtur